

JOHAN SMIT

In 1880 was Johan SMIT reeds aan het Kursaalorkest verbonden. Zijn viooltalent blonk zo uit, dat men hetzelfde jaar op 6 augustus een concert met SMIT als solist organiseerde. Het volgende jaar was hij om de week concertmeester. Rivaliteit met zijn collega DESSAU leidde er waarschijnlijk toe dat Johan SMIT durfde te ontsporen. Hij voerde een werk zo vrij uit, dat het eerder op een vertalen leek. Hoewel een min of meer vrije uitvoering zeker toegelaten was, raadde men hem aan in het vervolg de meesters niet te verbeteren (1). Opmerkelijk is dat hij steeds altviool speelde tijdens de kamermuziekconcerten.

Dat men te Oostende zijn talenten apprecieerde, bewijst het feit dat hij "full-time" solo-violist was vanaf 1882 tot en met 1888. Hij was leerling van LÉONARD en had met zangeres Dyna BEUMER een concertreis ondernomen naar Denemarken en Zweden. Op zijn Stradivarius-viool bracht hij in het Kursaal ook PAGANINI (2).

SMIT was een zeer goed solist, virtuoos en expressief. De vioolfantasie op Faust van SARASATE was de compositie die men hem het liefst hoorde spelen (3). Ook met werken van Henri WIENIAWSKY oogste hij denderend applaus (4). Sinds zijn debuut in het Kursaalorkest kende hij elk jaar een verbijsterende vooruitgang en maakte zich klaar voor een prachtige virtuozenloopbaan (5). De delicate violoromance van J. SVENDSEN, het "Rondo Cappricioso" van C. SAINT-SAENS en het "Menuet du bourgeois-gentilhomme" van J.B. LULLY waren uitblinkers op zijn repertorium (6). In de "Fantasia appassionata" van VIEUXTEMPS verbaasde SMIT zijn luisteraars met zijn indrukwekkende techniek en zijn zeker spel (7).

Op het concert van zondag 18 september 1887 was hij de gevierde held. Hij bracht er een of andere "Fantasie van Carmen" met zekere boogstreek waarmee hij de snaren delicaat en krachtig kon doen zingen. Als toemaatje speelde hij nog een mazurka van H. WIENIAWSKY, aan de piano begeleid door dirigent PERIER (8).

In 1889, toen Johan SMIT geen solo-violist aan het Kursaal meer was, werd hij vioolprofessor benoemd aan het Koninklijk conservatorium van Gent. In 1893 verscheen hij, tot ieders vreugde, opnieuw aan de eerste lessenaar. Op het zevende groot artistiek concert van 24 augustus 1893 waren de solisten zangeres Gabrielle LEJEUNE en SMIT. Bij deze gelegenheid bracht hij het vioolconcerto van Max BRUCH, dat op een lang applaus onthaald werd (9). Op het tiende groot artistiek concert van 14 september 1893 stond hij weer bij de solisten. Voor een ei-volle zaal voerde hij het derde vioolconcerto van C. SAINT-SAENS uit. Het was een zeer goed concert (10). Ook het volgende seizoen verleende hij zijn medewerking aan de artistieke concerten.

In 1895 kreeg Johan SMIT van de Franse regering "les palmes d'officier d'academie" (11).

SMIT gaf niet altijd toe aan de smaak van het publiek, dat enkel gemakkelijk in het oor liggende melodieën vroeg. Soms combineerde hij populaire melodieën met virtuositeit. Zo speelde hij op 18 juli 1895, op het eerste artistieke concert, de aartsmoelijke vioolfantasie op Bizets Carmen door Jenö HUBAY. Op 6 september

van hetzelfde jaar bracht hij het vierde vioolconcerto van H. VIEUXTEMPS en als bisnummer een viooltranscriptie van een nocturne van CHOPIN (12). Het andante religioso van F. THOMÉ met J. SMIT als violist en L. VILAIN aan het orgel werd een echt succes. Op 9 september 1896 werd het zeer gepassioneerd uitgevoerd en moest dan ook gebist worden (13).

In 1897 stond Johan SMIT zijn ereplaats af, wegens een engagement in St-Petersburg (14). In 1898 trok hij met zijn viool gans Rusland door (15).

LILIEN

In 1889 was LILIEN voor één jaar de opvolger van J. SMIT. Hem opvolgen was zeker geen gemakkelijke taak, toch maakte hij een goed debuut. Met zijn uitvoering van "Hymne à Ste Cécile" van GOUNOD werd hij een uitstekende aanwinst voor het orkest bevonden (16). Het repertorium dat door de verschillende vioolvirtuozen uitgevoerd werd, bleef meestal hetzelfde.

L. QUEECKERS

In 1890 kreeg het orkest weeral een nieuwe concertmeester : QUEECKERS, een violist die zijn uitmuntendheidsprijs behaalde te Brussel en zijn kunde te Berlijn omgezet had in succes (17). Ook te Oostende bewees QUEECKERS al vlug zijn meesterschap : op 24 juli van dit jaar voerde hij een vioolconcerto van Max BRUCH uit, iets wat hij met veel gevoel en grote perfectie deed (18). De jonge Brugse virtuoos bleef deze plaats ook in 1891 en 1892 behouden; het jaar daarop verdween hij van het toneel.

Ann CASIER

-
- (1) E.O., 24.07.1881.
 - (2) E.O., 06.08.1882. Dat Johan Smit als beginnend violist op een echte Stradivarius speelde, lijkt nogal onwaarschijnlijk. Beter aanneembaar is dat hij op een copie daarvan speelde.
 - (3) E.O., 29.07.1883.
 - (4) S.O., 28.09.1884.
 - (5) S.O., 18.07.1885.
 - (6) S.O., 17.09.1886 en S.O., 06.08.1887.
 - (7) S.O., 20.08.1887.
 - (8) S.O., 22.09.1887. Misschien de fantasie op Bizets Carmen van Jenö Hubay.
 - (9) S.O., 26.08.1893.
 - (10) S.O., 16.08.1893.
 - (11) E.O., 04.04.1895.
 - (12) S.O., 11.09.1895.
 - (13) S.O., 11.09.1896.
 - (14) E.O., 11.04.1897.
 - (15) C.O., 18.10.1898.
 - (16) S.O., 07.07.1889.
 - (17) E.O., 13.07.1890.
 - (18) S.O., 27.05.1897.